

Veselības ministrija

Kaitējuma mazināšanas pasākumi

**HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C
hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna
2018.-2020.gadam ietvarā**

Santa Liviņa

VM Sabiedrības veselības departamenta direktore

67876073

2017.11.21..

Veselības ministrija

HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāns 2018.-2020.gadam

**2017.gada 31.oktobrī
apstiprināts Ministru kabinetā
ar Rīkojumu Nr.630
(prot. Nr.53 27.§)**

2017.11.21..

Kaitējuma mazināšanas pasākumi
HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un
C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna
2018.-2020.gadam ietvarā

Veselības ministrija

HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna 2018.-2020.gadam mērķis

Ierobežot HIV infekcijas, STI, VHB un VHC izplatību, mazinot inficēšanās riskus sabiedrībā un veicinot HIV infekcijas, STI, VHB un VHC gadījumu savlaicīgu diagnostiku un ārstēšanu

2017.11.21..

**Kaitējuma mazināšanas pasākumi
HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un
C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna
2018.-2020.gadam ietvarā**

Veselības ministrija

Galvenās problēmas, kuras tiek risinātas ar plānā ietvertiem pasākumiem

1. Nepietiekama sabiedrības un profesionāļu izpratne par transmisijas infekcijas slimībām.
2. Nepietiekama pieejamība HIV, VHB, VHC un STI profilakses pasākumiem inficēšanās riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām.
3. Nepietiekama HIV, VHB, VHC un STI profilakses pasākumu pieejamība ieslodzījuma vietās.
4. Nepietiekama pieejamība diagnostikas un ārstēšanas pakalpojumiem, lai nodrošinātu agrīnu HIV, VHB, VHC un STI atklāšanu un ārstēšanu.
5. Nepietiekama datu pieejamība, lai veiktu objektīvu situācijas analīzi par HIV, VHB, VHC un STI izplatību.
6. Nepietiekama ārstniecības personu iesaistīšanās HIV, VHB, VHC un STI profilakses un agrīnas diagnostikas nodrošināšanā.
7. Nepietiekamas ārstu zināšanas par HIV un HIV indikatorstāvokļiem.

Veselības ministrija

Rīcības virzieni

1. Sabiedrības izglītošana par HIV, VHB, VHC un STI inficēšanās riskiem un agrīnu diagnostiku.
2. Darbs ar apzinātām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM).
3. HIV, VHB, VHC un STI profilakses un terapijas uzlabošana ieslodzījuma vietās, VPD un IeM institūcijās.
4. Diagnostikas, ārstēšanas un epidemioloģiskās uzraudzības uzlabošana.
5. Ārstniecības personu kvalifikācijas un kapacitātes stiprināšana.
6. Veselībai drošu pakalpojumu nodrošināšanas uzlabošana un uzraudzība.
7. HIV, VHB, VHC un STI izplatības ierobežošanas politikas plānošana.

Veselības ministrija

Problēmjasutājumi un to risināšana kaitējuma mazināšanas jomā

HIV nešķiro TAS ATTIECĀS ARĪ UZ TEVI!

2017.11.21..

Kaitējuma mazināšanas pasākumi HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna 2018.-2020.gadam ietvarā

Veselības ministrija

1. Sabiedrības izglītošana par HIV, VHB, VHC un STI inficēšanās riskiem un agrīnu diagnostiku

Identificētās problēmas

- Nepietiekamas sabiedrības zināšanas par HIV, VHB, VHC profilaksi un inficēšanās riskiem
- HIV pacientu stigmatizācija
- Nepietiekama riska grupu piesaiste HPP pakalpojumu saņemšanai

Veicamie uzdevumi

- Līdzdalība:
 - Pasaules AIDS dienās
 - Eiropas HIV testēšanas nedēļās
 - Pasaules Hepatīta dienas pasākumos
- Iesaistot NVO
- Informējot sabiedrību un riska grupas par HIV, VHB, VHC izplatīšanās riskiem un profilaksi
- Aicinot veikt eksprestestus

2018.-2020.- katru gadu
vismaz 1 informatīvs
pasākums

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Netiek nodrošināta pietiekamā apjomā pieejamība zema sliekšņa pakalpojumu saņemšanai HIV inficēšanās riskam pakļautām personām
- Nepietiekama mobilo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana
- Nepietiekošs HPP skaits Rīgā attiecībā pret augsto riska grupu īpatsvaru

- Vāji attīstīts darbs ielās sašķarsmē ar mērķa riska grupas personām

Veicamie uzdevumi

- Paplašināt kaitējumu mazināšanas pakalpojumu (KMP) pieejamību
 - Ierīkots vismaz 1 papildus KMP punkts Rīgā
 - Papildus strādā vismaz 4 jauni mobilo vienību darbinieki
 - Nodrošināta zema sliekšņa pakalpojuma punkta darbība prostitūcijā iesaistītām personām un MSM

Īstenojams: līdz 2020.g.II

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Nepieciešamība nodrošināt KMP pieejamību tuvāk riska grupu personu pulcēšanās vietām
- Projekta HA-REACT darbības laika termiņa beigšanās un vajadzība turpināt attīstīt uzsākto darbu

- Nepietiekams izsniegto šļirču daudzums uz 1 INL gadā (2016.-56,7 šļircēs/gadā uz 1 INL), nepietiekams prezervatīvu skaits, veikto testu skaits un to pieejamība, veiktās konsultācijas

Veicamie uzdevumi

- Projekta darbības nodrošināšana

HA-REACT
pēctecības

- Iesaistot NVO, pašvaldības

Īstenojams: līdz 2020.g.II

Palielinājies izsniegto šļirču skaits uz 1 INL gadā līdz 80 šļircēm/gadā uz 1 INL

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Netiek pietiekami efektīvi nodrošināti KMP VHB inficēšanās riska mazināšanai riska grupu populācijās
- Netiek nodrošināta iespēja riska grupu personām saņemt valsts apmaksātu vakcināciju pret VHB
 - INL
 - STI pacientiem
 - Ar HIV un VHC inficētiem bērniem
 - Pacientiem ar hronisku aknu slimību
 - Pacientiem, kuriem plānota imūnsupresīva terapija
 - Ieslodzījumā esošām personām
 - Ar VHB inficēto kontaktpersonām

Veicamie uzdevumi

- Izstrādāti priekšlikumi grozījumiem NA riska grupu vakcinācijai pret VHB

Īstenojams: līdz 2018.g.II

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Nepietiekamas HPP un NVO darbinieku zināšanas par HIV, STI, VHB, VHC jautājumiem, tai skaitā par HIV eksprestestēšanu un konsultēšanu
- Nepietiekamas sociālo darbinieku iemaņas sniegt informatīvo atbalstu sociālajam riskam pakļautajām personām, veicinot saņemt KMP

Veicamie uzdevumi

- Izstrādātas rekomendācijas HPP un NVO par riska grupu HIV eksprestestēšanu un konsultēšanu

Īstenojams: līdz 2019.g.I

- Apmācīti 100 sociālie darbinieki un bērnu krīzes centru medicīnas personāls, lai sniegtu informatīvo atbalstu inficēšanās riskam pakļautām grupām par
 - HIV, STI, VHB, VHC agrīnu diagnostiku
 - Profilaksi
 - Citiem ar VA saistītiem jautājumiem

Īstenojams: līdz 2019.g.II

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Augsta HIV infekcijas, VHB un VHC izplatība INL
 - 2016.g. RPNC ar metadonu ITF ārstētajiem pacientiem– 36% HIV+VHC
 - 2016.g. RPNC ar metadonu ITF ārstētajiem pacientiem– 62% VHC
 - 2016.g. RPNC ar buprenorfīnu ITF ārstētajiem pacientiem– 26% HIV
 - 2016.g. RPNC ar buprenorfīnu ITF ārstētajiem pacientiem– 88% VHC
- Nav pietiekamā apjomā pieejama farmakoloģiskā opioīdus aizvietojošā terapija
- INL nav integrētu pakalpojumu vienā vietā
- Ieslodzījuma vietās nav iespējams uzsākt ITF

Veicamie uzdevumi

- Izveidoti 2 papildus farmakoloģiskās opioīdu atkarības terapijas punkti:
 - Rīgā
 - Ogrē
- Nodrošināt no valsts apmaksātas ITF programmas ar opioīdu atkarības diagnozi, terapijā izmantojot Subutex un Suboxone 160 pacientiem

Īstenojams: līdz 2020.g.II

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Nepietiekami nodrošinātas riska grupu personas ar informāciju par HIV, STI, VHB un VHC profilaksi, ārstēšanās iespējām

Veicamie uzdevumi

- Izstrādāti informatīvie materiāli un infografikas e-vidēi:
 - INL
 - Prostitūcijā nodarbinātām personām
 - MSM

Īstenojams: līdz 2019.g.I

Veselības ministrija

2. Darbs ar apzinātajām riska grupām (INL, prostitūcijā iesaistītās personas, MSM)

Identificētās problēmas

- Netiek veikta HPP apmeklētāju apmierinātības novērtēšana par saņemtajiem pakalpojumiem
- Netiek pietiekamā apjomā nodrošināti regulāri un savā starpā salīdzināmi prevalences un uzvedības pētījumi augsta riska grupu vidū

Veicamie uzdevumi

- Pilnveidota HPP darbības kvalitātes novērtēšanas metodika, tai skaitā, veicot klientu apmierinātības novērtējumu

Īstenojams: līdz 2018.g.I

- Veikts atkarību vielu lietošanas un asociēto infekciju izplatības pētījums MSM populācijā

Īstenojams: līdz 2020.g.II

Veselības ministrija

3. HIV, VHB, VHC un STI profilakses un terapijas uzlabošana ieslodzījuma vietās, VPD un IeM institūcijās

Identificētās problēmas

- Ieslodzījumu vietas ir augsta riska vide HIV, VHB, VHC, STI izplatībai un KMP regulāri netiek īstenoti
- Nepietiekama ieslodzīto testēšana uz VHB, VHC, STI
- Nedroša tetovēšanas praktizēšana ieslodzījuma vietās
- Nepieciešamība paplašināt NVO uzsākto darbību ieslodzījuma vietās, veicot ieslodzīto izglītošanu, eksprestestus, citus KMP

Veicamie uzdevumi

- Agrīnaj diagnostikai ieslodzītajiem nodrošināti eksprestesti:
 - 4000 (HIV)
 - 700 (VHC)
 - 300 (VHB)**Īstenojams: līdz 2020.g.II**
- Nodrošināta padziļināta ieslodzīto izmeklēšana uz VHC 3000 ieslodzītajiem
Īstenojams: pastāvīgi
- Sagatavoti un ieslodzītajiem izplatīti 1500 eksemplāri informatīvā materiāla par narkotisko un psihotropo vielu lietošanas riskiem un KMP iespējām ieslodzītajiem
- Ieviesta resocializācijas programma «Ieklausies, mācies un nodod zināšanas citiem»
 - Izdoti 1500 informatīvie materiāli katrā no jautājumu grupām (STI, HIV, VHB, VHC)
 - 288 ieslodzītie piedalījušies apmācību kursā (katru gadu – 96)**Īstenojams: līdz 2020.g.II**

Kaitējuma mazināšanas pasākumi

HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna 2018.-2020.gadam ietvarā

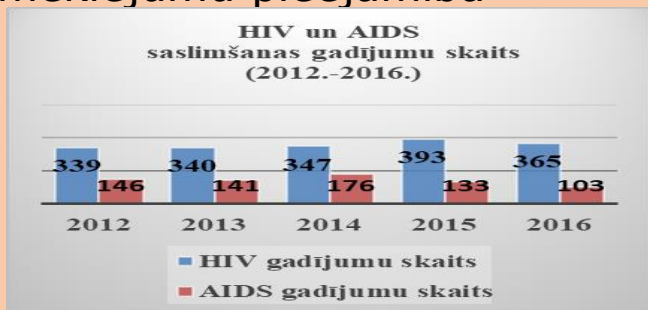

4. Diagnostikas, ārstēšanas un epidemioloģiskās uzraudzības uzlabošana

Veselības ministrija

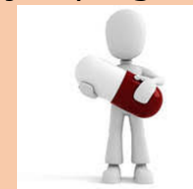
Identificētās problēmas

- Latvijā ļoti augsti HIV infekcijas un AIDS izplatības rādītāji, kā arī VHC izplatība
- Augsta HIV izplatība heteroseksulā transmisijas ceļā, kā arī riska grupās, tai skaitā ieslodzītajiem, prostitūcijā nodarbinātām personām
- Nepietiekošs ARV un VHC terapiju saņēmumu pacientu skaits
- Nepietiekama HIV, VHC izmeklējumu pieejamība

Veicamie uzdevumi

- Nodrošināta HIV terapija no CD 4 500 šūnām
- Nodrošināta HIV terapija, prognozējot pacientu skaitu:
 - 2018. - 1500
 - 2019. - 2020
 - 2020. - 2640
- Uzlabota HIV izmeklējumu pieejamība, nodrošinot papildus 1200 laboratoriskos izmeklējumus personām ar HIV indikatorslimībām un pacientiem, kuriem veic dinamisko novērošanu
- Uzlabota VHC ambulatorai ārstēšanai nepieciešamo medikamentu pieejamība (ārstējot papildus 2018. - 400, 2019. un 2020. - ik gadu 680 pacientus)

Īstenojams – pastāvīgi

Veselības ministrija

4. Diagnostikas, ārstēšanas un epidemioloģiskās uzraudzības uzlabošana

Identificētās problēmas

- Pacientu nelīdzestība un nepietiekama kontaktpersonu iesaistīšana ārstniecības procesā
- Netiek nodrošināta iespēja visiem hroniska VHC, VHB pacientiem saņemt ārstēšanu ar jaunākās paaudzes medikamentiem
- Nepietiekama HIV inficēšanās riskam pakļauto grūtnieču izmeklēšana uz HIV un novērošana pēsdzemdību periodā, kas ietekmē inficēšanās risku HIV vertikālās transmisijas ceļā

Veicamie uzdevumi

- Līdzestības nodrošināšana speciālista RAKUS stacionārā LIC
- Izvērtētas iespējas ārstniecības personu tīkla paplašināšanai reģionos
- Izstrādātas rekomendācijas ārstniecības personām pacientu līdzestības veicināšanai
- VHB ārstēšanas pieejamības uzlabošana
- Sagatavoti priekšlikumi infektologu pieejamības uzlabošanai ar pozitīvu HIV eksprestestu
- Sagatavoti priekšlikumi sadarbības veicināšanai starp speciālistiem vertikālās transmisijas ierobežošanai
- Visi zīdaiņi, kas dzimuši HIV inficētām mātēm, ir nodrošināti ar mākslīgo piena maisījumu zīdaiņiem un mākslīgo papildu ēdināšanas maisījumu zīdaiņiem

Veselības ministrija

*Sveiciens
Latvijas dzimšanas dienā!*

Paldies par uzmanību!

2017.11.21..